

19 MAYIS

NİSAN
1949

Aylık Kültür ve Sanat Dergisi

Me

*Necmi Memişyazıcı ♦ Kemal Yener ♦ Nezih Cansel
Hasan Yücer ♦ Cemal Saner ♦ Salih Akay ♦ P. Cengiz
İhsan Akpolat ♦ SÂ-YE ♦ M. S. Esen ♦ T. Kerman ♦
Nihat Yürektürk ♦ Erol Cansel*

Cilt : 9

Nisan 1949

Sayı 102

HULUSİ ŞEN HAMİ TAŞAN

Kollektif Şirketi

VOLVO Kamyonlar

Otomobillerde 2000 - 3000 kilometreye
kadar bozulmıyan süper rafinaj
GREM OIL Madeni yağları

Motosiklet, Bisiklet, Süt makinaları, Yangın
söndürme cihazları, Buzdolabı, Otomobil lastikleri
Iskele caddesi No, 35-37

19 MAYIS

Samsun Halkevinin aylık Kültür ve Sanat Dergisi

İleri fikirli ve güzel baskılı bu dergi, bölgesel yazı-
larla Samsun'un her karış toprağının altındaki sırları ve
üstündeki eserleri ilim âlemi önüne vesika halinde
seren bir yayımdır.

Folklöre, Kültüre, Sanata ve çeşitli konulara dair
yazılar çıkan **19 Mayıs** dergisi memleketin her tarafında
istekle okunmaktadır.

Şehrimizin bu biricik yayımı kütüphanelerinizi zen-
ginleştirir. Çocuklarınızın içinde yaşadıkları tabii ve
sosyal muhiti tanımalarına yardım eder.

Her ay alınız ve abone olunuz. Reklamınızın her
tarafıta görülmesini ve okunmasını istiyorsanız bu
dergiye veriniz.

Ömer Selkan ve Oğulları SELÂHATTİN - CELÂL

Kristal Vitrin, Masa ve Mobilyalar için
cam ve aynalar arnuva ve pencere
camları

Cam, Boya, Ayna, Korniş Cam üzerine
her çeşit tesviye ve ayna imalâthanesi

Otomobiller için mikalı camlar
model zencirli aynalar

İnşaatlar için her çeşit boya malzemesi
sentetik ve selilozik Avrupa kutu boyaları

TELGRAF
ÖMER SELKANOĞULLARI
Samsun

Necip Bey Caddesi No. 28-30
SAMSUN

Omega - Zenith - Hislon Nacar - Arlon

Bay ve Bayan zarif kol ve cep saatleri
ile fantazi masa saatleri ve güneş
gözlükleri ehven fiyatla satılır.

Saatçi
Mustafa Ertürk

Necip bey caddesi No. 23 SAMSUN

Hamamiler

Dünya çapında şöhret kazanmış muhtelif tiplerde **Philips** Radyoları satışa çıkarılmıştır.

HAMAMİLER — Gazi caddesi — Samsun

Dikkat !...

Yeni Bakım Garajı

Ehliyetli ve tecrübeli şoförler elinde yeni ve muntazam otomobil, otobüs ve kamyonlarla yurdun her tarafına yolcu ve eşya nakliyatı yapmak için Sayın müşterilerinin emrine hazırdır

Cumhuriyet meydanı : telefon 22
Samsun

Mobilye Mağazası

Emin Öğünç

Model üzerine her çeşit yatak odası, yemek odası takımları zevke uygun olarak yapılır.

Karyolar, Bürolar, Koltuk takımları, Gardroplar, Sandalyeler... v. s.

Sakarya Sokağı No. 3 SAMSUN

Samsun Matbaası

Her türlü tab işlerinizi temiz ucuz ve çabuk olarak yapar.

SAYIN

MÜŞTERİLERİMİZE

Veisoğlu Kardeşler

Necipbey caddesi No. 8

KAVAFİYE MAĞAZASI

31/7/948 tarihinde hasara uğrayan mağazamız 1/3/1949 tarihinden itibaren açılmıştır. 949 senesinin en son modelleri olarak mağazamızda Bay, Bayan ve çocuklara ait ayakkabılarının her çeşidinden; müşterilerin zevklerini karşılamak için İstanbulun en tanınmış müesseselerinden büyük bir dikkatle seçerek getirmekteyim ve peyder pey gelmektedir

Bayanlara; Gri, Kahve, Lâcivert, yeşil, Pembe ve bej renkleri taşıyan mukasse ve her çeşit iskarpinler.

Baylara; çift kat kösele, kauçuk ve İngiliz mukasse iskarpinler.

Çocuklar içinde her çeşit iskarpinlerimiz gelmiştir.

Aynı zamanda;

BAY, BAYAN ve ÇOCUKLARA yazlık keten lâstiklerin ökçeli ve ökçesizleride gelmiştir. Fiyatlarımızda ehvendir. Sayın müşterilerimize bildiririz.

Veisoğlu Kardeşler
Kavafiye Mağazası

Örnek Tuhafiye Mağazası Necmi Hazneci

Her nevi ve üstün kaliteli kadın tuvalet eşyası ve fevkalâde gömlek çeşitlerini ehven ve rakipsiz fiatla müşterilerine sunar.

Geliniz... Görünüz... Koşunuz...

Gazi Caddesi No. 66 Samsun

TAYLAN
ZEYTİN YAĞI

TAYLAN
SABUNU

TARIK TAYLAN
Necip Bey Caddesi No. 173-175 SAMSUN

Taylan marka
Ekstra Ayvalık zeytin yağı,
kokulu lüks çamaşır-banyo ve
bulaşık için her suda köpüren
yeşil PİRİNA sabunlarını
tercih ediniz.

19 MAYIS

Cilt : 9

Aylık Kültür ve Sanat Dergisi
NİSAN - 1949

sayı 102

23 NİSAN VE DEMOKRASİ

Necmi Memişyazıcı

28 Sene evvel, Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulurken büyük Atatürk'ün düşündüğü tek şey; bu memleketin sahibi olan milleti, kendi mukadderatına sahip kılmak ve davalarını milletin kendisinin halletmesi prensibini vazederek; çalışmaktı.

23 nisan 1920 de, Ankara'dan bütün dünyaya ilân edilen bu gerçek; hakikatte Türk varlığının tanıtılması ve «Türk Demokrasi» sinin kurulması idi. Ve daha o zaman anlaşılmıştı ki, sevinçler ve felâketler idare edenler tarafından milletle birlikte paylaşılmadıkça, var olmanın imkânı yoktur.

Gaye; bu vatanı ve bu milleti kurtarmak olduğuna göre; kurtarıcıları bu millet ve bu vatandan seçmek lâzımdır.

İşte bu gün, millet iradesinin hâkimiyetini tam manasile ifade eden Büyük Millet Meclisi; 23 nisan 1920 kudretinin doğurduğu değişmez bir realitedir.

28 yıl içinde, dünya ile birlikte geçirdiğimiz buhranlara rağmen, el-

de ettiğimiz başarıların yegâne kuvveti bu milletin inancıdır. Hele üç senedir büsbütün gelişen demokrasi-mizin, olgunluğu ile bütün cihana örnek olmasının sırrını; 28 yıl önce temelleri çok sağlam atılan ve «Hâkimiyet Milletindir» amentüsile yükselen bir ruhun derinliklerinde aramak lâzımdır.

Büyük bir sevinç, engin bir gurur, coşkun bir heyecan içinde kutladığımız 23 nisan gününün, çocuk bayramı olması da bir tesadüf değildir.

Bir milletin mukadderatına kendisinin sahip olmasından doğan, Büyük Millet Meclisinin, yarınını büyüklerine, daha çok küçük yaşlarda anlatılması, eserin ebedî olarak yaşamasını ve mükemmelleştirilmesini temin bakımından şarttır.

« 23 nisan » ve «Türk Demokrasi» si... Bu iki hakikatın tek ifadesi olan «Türkiye Cumhuriyeti»....

Seni kuranlardan ebediyete intikal edenlerin ruhları şad; yaşayanların varlığı sağ olsun....

SAMSUNDA NİSAN

Kemal Yener

İlkbaharın ikinci ayındayız. Nisanı, kuru dalların üzerinde açılan çiçeklerle beraber karşıladık. Soğuk ve donuk havalara, şimdi biraz renk ve koku geldi. Ara sırada olsa, güneşli bir havada paltosuz gezmenin saadetini tadıyoruz.

Bununla beraber kış henüz şehrimizi terk etmiş değildir. Onu Papaz köyünün üstündeki sırtlarda beyaz çehresiyle dolaşırken görüyor, bazan üfürdüğü acı rüzgârların tesirini paltolarımızın içinde bile hissediyoruz; fakat, bunlar onun son nefesleri olsa gerektir.

Baharın yeşil göğsünü şimdi daha renkli ve parlak görüyor, oradan, bahçelreden Samsun'un havasına taze bir nefesin yayıldığını duyar gibi oluyoruz.

Şair Tefvik Fikret, Nisan için "çiçekli bir dala konmuş kanatlı bir hülya" diyor. Samsun'un çok evlerini süsleyen bahçelerin içindeki meyve ağaçları üzerinde o kanatlı hülyayı erken sabahlarda kuş civıltıları arasında görmek ve duymak her zaman mümkün! Hatta o bahçelerin akşam hülyalarında ayrı bir güzellik taşıyor. sadece bir az gamlıl.

Çünkü ekseriya yağın yağmurlar muhite gamlı bir sükunet serpiyor. Şehrin ticarî canlılığı bu sükuneti caddelere yakın yerlerde dağıtıyor. Sa da, kenar bahçelere kadar tesirini gösteremiyor. Buralarda Nisan gamlı bir rüya iklimi yaratıyor. Nereden geldiği belirsiz olan bulutlar saatlerce taze çiçekleri sebzeleri ıslatıp duruyor.

Fakat bu bahçelerde bahar bereketli bir hayatı hazırlıyor görünmektedir. Tütün tarlalarının taze fideleri, muhtaç olduğumuz türlü sebzeler, marullar soğ nlar baklalar ve meyveler o bahçelerin gür mahsülleri olarak yetiştirme devresine girmiş bulunmaktadır. Yetişen, yetiştireni ziyadesile memnun edeceğe benziyor. Bu gamlı sükunetin böyle bir faaliyeti hazırladığını görmek hepimize sevinç verecektir.

Eski bir telekkiye göre, inci, bir nevi deniz hayvanlarının kuru kabukları arasında nisan yağmuru damlacıklarının billurlaşmasından meydana gelirmiş. Bana öyle geliyor ki, bu yıl denize düşen nisan yağmurları bol miktarda hamsi balıklarının üremesine sebep olmuştur.

İnci misalinden sonra hamsiyi zikreğimiz lâubalilik telâkki edilmesin. Bu yıl öyle hamsiler gördük ki, gözlerindeki ışık incide bile yok. Zaten ona «mercan gözlü» diyorlar. «Hem canı var, hem kanı var, mercan gibi çeşmanı var; Hamsi suyundan müvellit kanda göz dermanı var.» diye de şiire alınmıştır. Sade bu kadar mı? hamsi için yazılan şiirler, iki iri kitap meydana getirmiştir:

Güzide şairimiz Hamami İhsan Hamsiname adile güzel bir eser vermiştir. Yine Trabzon şairlerinden Baba Salim onun için destanlar yazdı. İnci için bunun yarısı kadarda yazılmış değildir.

DAĞ YOLLARI

Bir ortaçağ heykeli gibi yalçın kayalar
Kimi başından kesik, kimisi kollarından.
Mazinin masalını söylerken esen rüzgâr
Devirlerin kervanı geçer dağ yollarından.

Sıra sıra hayaller. . asırların gölgesi;
Esrar dolu zamanın muhteşem iskeleti.
Vuruşan kalkanların etrafa sinmiş sesi,
Ki bu seste gömülü nesillerin kudreti.

Bir gece karşılıklı düşündük gölgemle ben:
Gökten bakan ay bile dedi: yollardan sorun.
Ası nedir izlerin, göğsünüzde eriyen
Ve aysız gecelerde ışıldıyan fosforun?

Dağ yolları derinden aşına aynı sırra:
Solgun bir tayf gibi - hale dönmüş yüzünü-
Saltanatlar ağlıyor hem hıçkır hıçkır;
Yaşıyor her kaviste tarihin büyük hüznü.

İşte bir efsaneye dönen Dâra, Keyhusrev!
İşte büyük İskender, boynu bükük bir hayall
İşte Cengiz, Timürlenk, esatiri iki dev:
Parlıyor sorguç gibi alınlarında zevall

İnleyen kayaların, akan suların sesi,
Meçhul maceralardan kalan bir masal gibi.
Açık yeşil sak ile şu kızıl dağ lâlesi,
Yok olmuş kavimlerin kanından misal gibi.

Her yanınız bir gönül kadar zengin ve hisli,
Ey serdarlar geçidi heybetli dağ yolları!
Kıvrılan varlığınız her an manalı, sisli
Zamandan daha ruhlu, kuvvetli dağ yolları.

Cemal Saner

İnci sadece bir süs eşyasıdır. Fakat
hamsi öyle mi? Bakınız baba Salim
ne diyor.

Bütün millet sana aşık acep cananmısın
Hamsi
Seni ekleyeyen doymaz ve yahut canmısın
Hamsi
Seni derküp eden neyler aya serveti karını
Fakire sen bugün bir serveti samanısın
Hamsi

Sahil Palâsın karşısındaki sahil
pazarının bu ay yegâna mahsulü
hamsidir. Kamyonlarla Ünyeden, Ter-

meden getirilen hamsiler, buradan,
tenekelerle torbalarla evlere taşınıyor.
Kese kâğıtlarıyla götürülenlerin hesabı
yokl. 30 kuruş bir kilo hamsil Etin
200 kuruşa satıldığı bu günlerde bu ne
bolluk değil mi? Fakir fukera 15 gün-
denberi kendine iyi bir ziyafet çekiyor
demektir. Yemeği çok çeşitli olduğu için
bir ay sürekli olarak kendini yedire bilmeside ayrı bir meziyet sayılmalıdır.

Bunlar da nisanın bir bereketi olarak
söylemek isabetli olacak sanıyorum.

SİNOP

" Ve sizi Babil'den öte götüreceğim "
(İncil)

Sen yosun ve küf kokan şehir
Sen kaderim kadar benim olan
Ben seni sisler altında gördüm
Ben seni yağmurlarla el ele gördüm
Bir ayağın sulara batmış
Bir ayağın toprakta
Gün olur gemi direklerinde uğuldayan rüzgârlarlasın
Gün olur çırılçıplak
Perperişan bir yağmur altındasın
Sen ekmekleri deniz kokanların şehri
Sen kaleleri bir baraj gibi Karadenize karşı duran
Sen SİNOP şehri
Bu saatte yangından kararmış evlerin gerinir karanlık dar sokaklarda
Bu saatte kelepçesiz zincirsiz dolaşır mahkûmlar uykularında
Yıkık kale burçlarından bir süngü ışıltısı düşer sulara
Denizin kurşunu taş kalelere yaslanışı duyulur
Bu saatte mahkûmların siyah nefesi
Aysız yıldızsız bir gecenin üstünde dolaşır

İşte bak sırlıklam dönüyor İnceburun açıklarından
Kayıklarının kürek saplarına yaslanıp sabahı eden yüzlerce insan
Bulanık bakışlarında sefalet ve memnuniyet
İşte geliyor balıkçılar ateşçiler çocuklar sararmış yüzleriyle
Kan çanağına dönmüş gözleriyle
Gündoğrusu rüzgârlarına vermiş kısa saçlarını balıkçı kızları
Parçalanmış iri çakıllı kumsallarda düşünceleri
Midye ve yosun tutmuş iskelelere yaslanmış kayıkçılar
Damar damar çıplak kolları
Büyük yelkenler gibi eğilmiş sulara
Rüzgârlı hafızaları

Bir güneş altında caddeler evler meydanlar bozkırlar
Bir güneş altında terden sırlıklam tersane işçileri
İşte tayfalar çıkıyor salamura kokan rutubetli ambarlardan
Kana ve yağa bulanmış yelkenlerini açtı yunus avcıları
Sedaf işliyor mahkûmlar kale bedenlerine gömülen atelyelerde
Zayıf sıtmalılı vücutlarıyla kadınlar tezgâh başlarında

Çırılçıplak koşuyor çocuklar kızgın kumsallarda
Kağnılar geçiyor kağnılar Gerze yolundan
Yorgun öküzlerinin önünde toza bulanmış çekik gözlü köylü kızları
Bir rüzgâr esiyor tabyalar üstünden
Bu saatte bereketli bir tohum gibi suya toprağa savrulmuştur insanlar

Sen yosun ve küf kokan şehir
Sen alın yazım
Dinle ah dinle
Toprak altında yatan mabetlerinle
Saraylarınla
Sulara gömülmüş yanmış kalyonlarınla
Dinle mahkûmların kederli şarkısını

İşte fırtınadan kaçan vapurlar şilepler takalar
Aksu Tan Yılmaz Bahrihüda
Kale dibine demir atmış kömür ve traves mavnaları

Gecenin sabaha ulaştığı saatte
Uykularını dağıtmış sokak süpürgeçileri
Kale yazısından dükkân kepenklerinin paslı sesi geliyor
Bir kalabalıktır toplanmış fırın önlerine
Kıl heybelerini sırtlamış köylüler şehrin varoşlarında
Yine kahveler meyhaneler tıklım tıklım
Yine paçavra gibi bir sise bulanmış şehir
Ateş yakıyor seraseriler
Yıkık kibrit fabrikasının harabelerinde
Görünmüyor dalyanlar üstünde balıkçılar karabataklar ve deniz ördekleri
Zeytinağzında mısır eken köylü kadınlar
Küçük kalplerinin şarkısını söylüyor

Bu gece bir şeyler bekliyor insanlar denizden
Açılmış iri kemikli elleri kıyıları boyu
Alev alev meş'aleler yanıyor su çekmiş sandallarında
Bir aydınlık vurmuş esmer yüzlerine
Siya siya kayıklar
Mermer bir heykel gibi dümen yekesine yaslanmış bayram reis

Siz balıkçılar ateşçiler çocuklar
Siz toprak odalarda doğup denize gömülenler
Ben sizi iviryalı (x) kumsallarda ıskarmoz ve dal parçaları toplarken gördüm
Ben sizi yırtılmış avuçlarıyla sarı kayalara tırmanır gördüm
Ben sizin bir fırtına sonu kale dibine sürüklenmiş cesetlerinizin alnından öptüm

Nezih Cansel

(X) İvirya — Bir nevi deniz otu.

Zamanında iyilikleriyle tanınmış olan yazar Philipp Thicknesse büyük bir para buhranına düşer olmuş ve oğlu Lord Audley'i yardımına çağır-mıştı. Oğlu bu yardımı reddedince Philipp, oğlunun görkemli evinin kar-sısında küçük bir ayakkabı tamirha-nesi kiraliyor ve tabelâsına şunları yazıyor :

Lort Audley'in babası Philipp Thicknesse temiz ve ucuz fiatla ayakkabı tamir eder.

Tabelâ uzun zamam asılı kalamı-yor; zira Audley yardıma koşmak mecburiyetini duyuyor.

*

İtalyan artisti Adelaide Ristori bir temsil esnasında polis tarafından, bi-risini zehirlemek için plân kurmuş olmakla itham edilerek, sahnede tev-kif ediliyor. Olay şöyle geçmişti: Artist bir kaç gün önce kendisi için yazılmış olan ve baş rolünü kendisi-nin ayıracağı bir eser okumustu. Ön-ce sadakatsız sevgilisini, sonra da kendisini zehirleyeceği bir sahnede diyalogu çok uzun bulduğundan ese-rin yazarına şu teli çekmişti: "Unu-tuyorsunuz ki kurbanımın cesedi ö-nünde bu kadar fazla söz kalabalığı-na tahammül etmek benim için im-kânsızdır. Daha erken ölmeye mec-burum.", Telgraf memuru bu satırları büyük bir heyecanla okumuş ve bir insan hayatı mevzu bahis olduğun-dan bu iki katlı ölümün önüne geç-mek için teli aceleyle polise teslim etmişti.

*

Büyük İngiliz şairi Joseph Con-rad'a Sir ünvanı verilecekti. Bazı for-malitelerin icrası için Conrad resmi

Çeviren : NİHAT YÜREKTÜRK

bir yazıyla heberdar ediliyor. Conra-d'a giden yazının zarfı kraliyet dam-gasını taşıyordu. Conrad yazıya bir cevap vermeyince Başbakan sekre-terini Conrad'a gönderiyor. Sekreter zarfın açılmamış olarak masanın üs-tünde durduğunu hayretle görüyor. Şair kendisine sir ünvanı verileceği-ni işitince çok hayret ediyor Şöyle bir konuşma oluyor:

- Zarfı niçin açmadınız?
- Hangi zarfı?
- Masanın üstünde duran zarfı.
- Bu damgalı zarf mı?
- Evet!
- Onu vergi puslası zannederek açmaya cesaret edemedim.

Bu sıralarda Conrad anı olarak öldüğünden bu arzu gerçekleşeme-miştir.

*

Fransada okurlarına orijinal so-rular sorarak en iyi cevapları mükâ-fatlandırarak yayınlayan bir gazte vardı. Bir gün şöyle bir soru yayı-nlıyor: „ Bir balonun içine insanlığa önemli hizmetler etmiş olan Bulman Edison, büyük bakteriolog pasteur ve meşhur yazar Balzac konularak ba-lon uçuruluyor. Bir zaman sonra ha-sılolan bir tehlike, üç yolcudan biri-nin balondan atılmasile atlatabile-cektir.

Acaba hangisini atmalı?

Gazteye tehlikenin en az zararlar atlatılma için cevaplarla, daha az kıymette olanının seçilmesi için de çeşitli görüş ve kıymet hükümler-in den hareket için tavsiyer geliyor. Mükâfatı şu cevap kazanmıştır: «En şişmanını atmalı.»

23 NİSAN

Yıkılan Osmanlı İmparatorluğu Dünyası Üzerinde Yaratılan Tür-kiye Cumhuriyetinin Ebedî Bir Sabahı Ve Sönmez Bir Güneşidir

Salih Akay

Yirmi dokuz yıl önce, bu şanlı tarih gününde, halk hakimiyetinin temeli olan Büyük Millet Meclisi ku-ruldu. Kurucusu Türk, koruyucusu Türk Büyük Millet Meclisi, Türk'ün şerefiyle yükselttilerek, Türkiye Cum-huriyeti yaratıldı.

23 Nisan 1920, birinci cihan sa-vaşı yıllarında yıkılan Osmanlı İmpa-ratorluğu dünyasında yaratılan Tür-kiye Cumhuriyetinin ebedî bir sabahı ve sönmez bir güneşi olmuştur.

1914-1918 umumî harp yıllarının kara günlerini açık bir alınla tekrar hatırlaya biliriz.

Galip devletler elinde parçalanmak istenilen bu güzel yurt, son padişah-ların zalim ve gafil idareleri yüzün-den, elimizden alınmış; Vatan, sultan önünde, Bayrak düşman elinde, hak-sızlıklara uğramıştı. Cephelerde ölüm-dirim günü, dost kanı düşman kanına karışmış. Türk yurdunda dünya mah-şesi kurulmuş; kahraman Türk mille-ti can verip, yurt ahıyor...

19 Mayıs 1919 dayız. Karadenizin beyaz köpüklü dalgaları üzerinden Samsun ufuklarına hayat dolu ebedî bir GÜNEŞ doğuyor...

Sabahını Ortaasya yaylalarından getiren asıl Türk milletinin akşamsız tali GÜNEŞİ...

ZAHERLERİN TANRISI ATA-TÜRK SAMSUNDA...

23 Temmuz 1919, Erzurum kong-resindeyiz. Bize, sulh ve kurtuluş

abidesi diye uzatılan, Sevr paçavrasını fiilen parçalamış buluyoruz.

25 sene evvel, Sivas şehri tarihin en şerefli günlerinden birini yaşıyordu.

4 Eylül 1919, Sivas'ta yapılan kongrede; Türk Milletinin mukad-deratı hakkında söylenecek son söz selâhiyeti, Millî Mücadele saflarında yer alacak kahramanların, kurtuluş savaşı ordularının süngülerine bira-kıldı...

Erzurum ve Sivas kongrelerinde millî birliğin temelini kurmuş bulunan Atatürk, milletin aldığı kat'i kararı kanlı ve haklı bir ihtilâl arefesinde bütün dünyaya haykırıyordu!

Ya İstiklâl, Ya ÖLÜM !...

Bu ölüm-dirim gününde, Anadolu millî mücadele kahramanları Vatan uğruna, İstiklâl yoluna, muharebe meydanlarında kan dökerken; İstan-bul hükûmeti ve gafil padişah baykuş yuvasını andıran sultan saraylarında, düşman subaylarına geceli-gündüzlü, sarhoş ziyafetleri veriyordu.

" Türk'ün büyük derdini Türk olmıyan ne anlar "...

Türk'ün ezeli ve ebedî şerefini kur-tarıp yaşatacak; kanı Türk, imanı Türk, dili ve dileği Türk bir kudret ve bir devlet gerekti.

Kendi başına buyruk bir halk hükûmeti kurma zamanı gelmiş, ge-çiyordu bile.

23 Nisan 1920 de Ankara'da ku-rulan Büyük Millet Meclisi aldığı ta-

GEÇEN ÖMÜR VE GİDEN BAHAR

K. Hasan Yücer

Hırçın mart rüzgârları geçti. Te-lâşla kanat çırpın ılık mevsim Ülke-sinin kuşları çoktan geldiler. "Dört mevsimde bir," defa uğrayıp giden güzel baharın son ayına girdik. Ta-biatın bu canlı, neş'e mevsimini büt-tün kış iple içtik. Şimdi mayısın dalga dalga meş'aleleri kır çiçekleri-nin ateşli dudaklarından yükseliyor. Şimdi yeşil yapraklar taze, pencere-m-den süzülen yedi renk daha keskin; uzun kirpikli sahil çocukları şimdi gençliğin melodisini haykırıyor, se-manın kayan yıldızları, Samsun kıyı-larına dökülen deniz onları kucasına çağırıyor.

Bütün bunların yanında, zamanın içinden sür'atle koşan ömrümüz var. Heyhat yeni bir baharı belki 1950 yılında selâmlayacağız. Fakat o zaman bahar, yine bir asır evvelki gibi aynı tazelik ve yeşillikte gelirken «takvi-me benzeyen çehreleri» kimbilir nasıl bir iz taşıyacak, biliyorum, çok iyi biliyorumki; alındaki çizgiler biraz

rihî kararlarla Osmanlı imparatorlu-ğunun enkaz halindeki son saltanatına ebedî bir ölüm ; Türkiye Cumhuriye-tine şahaser bir hayat destanı yazdı.

23 Nisan 1920 de kurulan Türk halk hükûmeti millî mücadele yılları boyunca isabetli kararlar alarak İnönüleri, Sakarya, Dunlupınar savaş-larında Türk milletinin gücünü ve yaşamak hakkını dünyaya bir daha tanıtmış oldu.

Kurtuluş Savaşı ile, tarihe hür-riyet ve kahramanlık destanları yaz-dıran Türk ordularını 29 sene evvel

daha çehreye doğru kaymış, göz "ade-leleri biraz daha halkalanmış,, Olacak.

Dün bahar yağmurları toprağa boşanırken ben de odama kapanma-ğa mecbur oldum. Böyle hallerde tatlı bir seranadı yıldızlı gecenin ses-sizliğine bırakarak, çeşidli tangolar mırıldanmak, ölü saatlerin akışını ne kadar kolaylaştırıyor! Fakat bir de-fa da şu tozlanmış ve hacmi zayıf kalmış «Şiir ve güzel yazılar» koleksi-yonunu karıştırıyım dedim; gerçi şiirle de başım pek hoş değil amma mükâfatlandırılmış mısraları bitirmekte bir nevi zevk oluyor. Bir aralık göz-lerim «Otuz beş yaş şiiri» ne takıldı; hiç te okumak istemedim; sadece; şa-şalı bahar süren, dağdağalı ömrü bi-ten; alevli çöl diyarının ateşini da-marlarında tutan keskin bakışlı Cle-opatre'in Nil sahilindeki çılgın saat-lerile, sihirli vücudunun bir parçası-

«I» Damladamladan

23 Nisan 1920 de doğan Büyük Mil-let Meclisi ve onun dâhî kumandanları ebedî, millî şefler sevk ve idare ettiler.

Tanrım ebediyete gidene rameht; milletinin refah ve saadeti için yaşı-yan Millî şefimize Sağlık ve Zafer versin.

Bugün Ulusal Egemenliğimizin ve millî bütünlüğümüzün gururunu dalgalandıran parti bayraklarımızda altı okla işlediğimiz, altı ışıklı, altı saadet yolu üzerinde bütün haşme-tiyle yaşayan TÜRKİYE CUMHURİ-YETİNİN GÖBEK ADI 23 NISANDIR.

nı «kara gözlü engerek yılanına uza-tarak baharını bitirdiğini ızdıraplı da-kikalarını, (II) pompey heykelinin di-binde Brutus'un de hançerile delik deşik olmuş bir avuç gövdesi serilen ünlü Cezar'ın şu nahoş akibetini; Manch'ı geçerek dünyaya hükmetmek hülyasını, âmiralin beş dakika evvel gelmesinde gören Napoleon'un Saint-Elain deki uykusuz ve sinirli halini düşündüm ve şuna kani oldumki; bir asırdan fazla süren uzun önlü kar-tal ile yarım âsirdan ziyade yaşayan Şahin hikâyesi yeşayış farklarını ne kadar sembolize ediyor! Kitap sayfa-larında kalan şu tarihi simalar kaç bahar güneşini rahatça yüzlerine dök-tüler! «Beşikten mezara kadar muh-taç olduğumuz bir büyük ağaç» kaç bahar ışığı ile yapraklarına renk ve canlılık verdi.

Velhasıl "dört mevsimde bir," aynı tazelikte gelip giden bahar ile çehre-leri her gün biraz daha katılaştırıp geçen ömrün yanında acaba zaman-ların kıymetini bilebiliyormuyuz? Hem çalışmak ve hemde neş'elenmek va-kıtlarına lâyük olan değeri verebili-yormuyuz?. Heyhat birçoklarımız kö-rü körüne çalışmasını yapıp dinlen-mesini beceremezken, bazılarımız da hep eğlence peşinde mahdut olan ömrü nafile tüketiriz. İllâ ikisinin te-lif edilmesini iki garpliden mi öğre-neceğiz?...

Ne yazık ki bizde birçok aile, eteğini «Christian Dior'un III» santi-

II Cleopatre'nin incir sepetinde besle-lediği engerek yılanına bacağına ısıttırarak intihar ettiği rivayet olunur.

mine bağlayan zavallı moda düşkün-leri «Uzun etek modasında» kısa fis-tanı yarım metre pazenile uzatarak baharı, ev ev, kapı kapı gölgeli di-var aralarında dedi kodu ile geçirir-ken, yine bir çoklarımız da havası bulanık kahve köşelerinde, poker masalarında veyahut ispiroto kokan mahzenlerde; mistik bir musiki-nin boğucu melodisinde mevsimin tadını çıkarmağa uğraşıyor;

Halbuki Miami'de ki villasında Kay Villiams, güzel kalacağından emin Margaret Chapman (sevimli Ter-ry Moore) annesinin benzeri Alexis Simith tabiatın bol güneşini, deniz-lerin şifalı suyunu kucaklayarak yor-gun vücüdlerini dinlendiriyorlar. Tan-rı bize güneşli bir sema, ufku geniş denizler bahşetmişken niçin ondan istifade etmesini bilmiyelim? Tabiat bize bütün güzelliği ile kucagını aç-mışken neden onun kollarına kendi-mizi atmıyalım?

Şu geçen zaman ne kadar kıy-melli; Yankee Stadında Jeo luis'e bir saniyede binlerce dolar kazandırdı. Amiral (Beş dakika evvel gelseydi) Bonaparte, kiralık tacı ile Teiy-mis kıyılarını mağrur adımlarıyla ge-zebilirdi. Zaman akıp giderken hem metodlu çalışmasını, hem de yorgun saatlerimizde hoş vakit geçirmesini bilsek, tabiatın sinesinde akşamın sessiz musikisini sezebilsek; türlü mihnetlerin yanında bol «bir kakkaha atabilsek IV belki ömrümüz bir bahar taze kahr.

«III» Moda Kralı

«IV» Marion'dan

Nasrettin Hoca

Perran Cengiz

Nasrettin Hoca kurnazlık ile safdillliği mezcetmiş ve Türk halk adamının gülyüzlü tipini yaratmıştır. Yaşadığı devrin sosyal, siyasi ve ekonomik olaylarını zarif buluşlar, nüktelerle ifade ve karikatürize etmeğe muvaffak olmuştur. Nükteli sözleri, zarif latifeleri, fıkraları ile kazandığı şöhret yalnız kendi memleket ve muhitine inhisar etmiyerek zamanla sudaki halkalar gibi yenedünyaya kadar yayılmıştır. Bitmek tükenmek bilmeyen esprileri vecizeleşmiş ve atasözleri gibi nesilden nesile intikal etmiştir.

Nasrettin Hoca'nın tarihi şahsiyeti hakkında fikir yürütenleri üç guruba ayırabiliriz :

1 - Hocayı yaşamış tarihi bir şahsiyet olarak kabul edenler

2 - Tarihi şahsiyet olarak görüp fıkraları tenkidi bir tahlilden geçirerek onun karakter ve hususiyetlerine uyup uymadığına göre ayıranlar.

Halbuki menkibe kahrmanı olmuş kimseler için böyle menkibevi şahsiyeti ile tarihi şahsiyetini ayırmak pek güçtür.

3 - Bazıları da Hoca'nın fıkralarını başka memleket fıkralarında görünce onun hakiki bir şahsiyet olmayıp mevhum ve muhayyel bir şahsiyet olduğunu ileri sürerler.

Hoca'nın tarihi şahsiyetinden şüphe ettiren bazı sebebler vardır :

Almanlar'ın Till Eulenspiegel rivayetleri onun yaşadığı çok yakın devrede tesbit edilmiştir. Bizde ise

Hoca'nın fıkraları kendi devrinden yüzlerce yıl sonra tesbit edilmiştir. 13 üncü asırda yaşadığı tahmin edilen Hoca'nın fıkraları Lâmiî Çelebi tarafından 16 ıncı asırda toplanmıştır. Bu fıkralar 76 tanedir. 1625 tarihinde Avrupalıların eline geçmiştir.

Hoca yaşamış bir şahsiyettir. Akşehir şehrinde türbesi, ailesi, menkibe kahramanı olan bir şahsiyeti vardır. Hoca hakkında tarihi vesikalar olamayabilir. Köroğlu'nun yaşadığı devir hakkında da hiçbir şey bilinmiyordu. Son zamanlarda onun tarihi bir şahsiyet olduğu meydana çıktı. Menkibe hiçbir zaman yanlış çıkmaz. İcatlar kendini derhal belli eder. Tarihi karakter veren menkibeler bir tarihi esasa dayanır.

Hoca'nın yaşadığı devir hakkında rivayetleri dört gurupta toplanabiliriz.

1 - Harunu Reşit zamanı

2 - Harezmi şahlarından Alaeddin Tekeş zamanı

3 - 14 üncü asır içinde Timur ve Yıldırım Beyazıt zamanı

4 - Selçuk hükümdarlarından Alaeddin zamanı

İbrahim Hakkı Konyalı'ya göre Timur ve Beyazıt'tan evvel Nasrettin'in yaşadığını kabul etmek için tereddüte mahal yoktur. Çünkü Hoca'nın türbesinin baş ucundaki direğe güzel bir sülüsle yazılan bir kitabe vardır. Bunun tercümesi " Yazı baki ömür fanidir, kul asi günahkâr Tanrı affedicidir. Bunun Yıldırım Beyazıt Hazretlerinin askerlerinden Mehmet

796 yılında yazdı ". Bu kitabe Hoca'nın Yıldırım Beyezit ve Timur'la aynı asırda yaşadığını yalanlar. Hoca Osmanlı devrinde değil, Selçuklar zamanında yaşamıştır.

Köprülü, de Seyyit Mahmut Hayran 1257, Hacı İbrahim Sultan yakfiyelerinde Hoca'nın şahit olarak dinlendiği deliline dayanarak bu yıllarda yaşadığını ileri sürer. Son bir delil Hoca'nın mezar taşındaki 996 tarihidir. Bunu şöyle izah ederler : Tarihi ters okursak 1284 olur. Hoca'ya tuhafıklar yapıldığı için belki bu tarihte ters yazılmıştır. Yani meşhur fıkraımız bu tarihte ölmüştür.

Duyduğumuz ve okuduğumuz fıkralarından istidlâl ettiğimize göre :

Nasrettin fakir bir köy hocasıdır. Bir yandan mektep hocalığı, imamlık yaparken diğer taraftan da kasabanın yarı şehirli, yarı köylü halkının kaygularına meşgalelerine ortaklır. Kendi işini kendi görür. Kıt kanaat geçinir. Kendini daima mes'ut hisseder. Başkalarının da kolaylıkla teselli bulmalarını ister.

Din adamı olmasına rağmen mutasavvıf ve keramet sahiplerini sevmez. Halkın kendisine " bilhassa şifa hassası olan nefesine" kerametler atfetmesine mani olamaz.

Büyük kimselerle konuşurken kendi şahsiyeti dışına çıkmadığı görülür. Haysiyetini kırarak söz ve hareketlere korkmadan mukabele eder.

Hoca'nın fıkraları muhtelif milletlerin millî bünyelerine uydurularak birçok tadil, tahrif ve ilâveler yapılmıştır. Onun fıkraları yalnız İmparatorluğun içindeki Bulgar, Arnavut, Rum, Yugoslav, Hırvat, Ermeni, Gürcü, Azeri ve Araplar arasında değil Kafkasya, Ukrayna, Kırım, Türkistan,

BAFRA

Adını ilk olarak

Ayaş Fahirin sigarasında gördüm. Süt beyaz sigara kâğıdının üzerinde "Bafra Maden" yazıyordu. . .

Bir kadeh şarap,
Bir nefeste Senden çekiyor;
Sonra,
Gözleri dalgın,
Hülyalı dumanları seyrediyordu. . .

Şimdi ne ayyaş Fahir,
Ne de Zühre ile Tahirin aşkı var.

İşte;
İnsanları, hayvanları, ağaçları ile
Bafra şehri.

"Kızıl Irmak parça parça olasin"
"Ahı tutmuş boynu büküklerin gerçek"

Üç kola ayrılmış nehir
Bahar günü. . .
Dudaklarda dua,
Rabbim tuttuğunu altın etsin Çetin-
kayanın.

Ne idi çektiğimiz. . . .

Şimdiden geru Bafra'da
Taptaze ümitler filizlenir,
Bülbüller öter şadan,
Ve neşeden güller açar.

Sa - ye

İran, Kuzey Afrika ve İspanyada da yayılmıştır.

Hocanın fıkraları'nın tamamı Arapça, Rusca, İngilizce, Macarca, Sırpca, Ermenice, Hırvatça ve Rusçaya çevrilmiştir.

Bazı fıkraları da Almanca - Rumence, Türkçe manzum olarak yazılmıştır.

Nasrettin Hoca Karagöz kadar üniverselleşmiş millî bir karakter almıştır. O fıkra sahasında benzeri yetiştirmeyen beynemilel bir kıymettir.

Tütüncü Maden Köylerinde bir gezi

II M. Süheyl Esen

Tütüncü maaden köylerinin en uzağı olan Karaperçine tırmanıyorum. Mütemadiyen yükselerek kıvrıla kıvrıla bitmez tükenmez dağ yollarını adım adım almanın da muhakkak başka bir zevki ve özelliği var.

Cigerleriniz, tepeleri saran, ormanları yalıyor gelen bir çiçek ve çam kokusu, baş döndürücü hava ile şişer. Sizden başka, yollarda kim-seler yok. Burada tabiatla başbaşa kalır, yorgun sinirlerinizi dinlendirir, damarlarınızda dolaşan kan saflaşır. Bir kelime ile hafiflediğinizi hissedersiniz. Gözleriniz mor, sarı ve eflâatun dağ çiçeklerine takılıp kalırken hayaliniz sizi iradenizin dışında kim bilir nerelere sürükler? Bir an şehrin sonsuz gürültü ve hay huyundan uzaklaşmış olmanın verdiği sevinç ve huzuru damla damla tadarsınız. İnsan burada hayat mücadelesinin kemirici ve bezdirici ihtiraslarından tecerrüt ediyor. İsterseniz ve hayaliniz genişse kendinizi bir köroğlu farzetmenizde pek korkacak bir şey yok... Sükûn dolu hudutsuz ve şartsız bir hürriyete kavuşmanın verdiği inşirah bütün benliğinizi kaplar. İssız ormanlarda dağ rüzgârları kâh bir sevgilinin nüvâzişkâr fısıltılarını kâh ilâhî bir bestenin melodilerini terennüm eder.

Yamaçlarda boy veren kırmızı böğürtlenlerin manzarası bile inanınız düşündürücüdür. Tabiat her mahlûka kendisini korumak için nasıl silâh vermişse şu böğürtlenlerin dikenleri

de meyvesini yabancı ellerin tecavüzünden korumağa çalışıyor.

İşte bir (yaban gülü) ki, dört tarafı dikenlerle sarılmış. Bana gülümsiyen bir goncanın tarâvet ve kokusunu içime sindirmek arzusunu veriyor. Şu anda bu gül fidanı dile gelse bana mutlaka : gaddar insan nasıl kıyamadan beni dalımdan koparacaksın diye belki de feryad ederdi?...

Yol üzerinde rastladığım bir değirmenin oluklarından şelâle halinde köpükten sedefleşmiş gibi dökülen suyun tekrar bir sathı mâilden dereye akışındaki ruhu kavrayan sihir ve câzibeyi âciz kalemimle anlatmağa yazıkki imkân yok. Yaşı yüz yıllara varan çınar ağaçlarının koyu yeşil gölgeliklerinde saatlerce bu doyulmaz manzarayı sessizce seyrettim.

Bir müddet sonra yanıma gelen değirmenci Lâdikli Satılmış'la konuşuyoruz. Çocukluğumdan beri kafamda kalan izin tesirile olacak soruyorum.

— Sen değirmenci türküsünü bilir misin? Hani buğdayını, çavdarını öğütmeğe gelen köy kızları nerede? Güzel ve körpe kızları (aman değirmenci, canım değirmenci) diye kendisine yalvartıp yakartan kurnaz değirmenci ile canından bezgin zebûn ve ihtiyar Satılmış'ın arasında ne büyük farklar var... Satılmış : bey diyor buraya karı, kız hiç gelmez...

Demek ki buradan kuş uçmaz, kervan geçmez...

Karşımdan acayip şekilli bir kaya

DERTLİ KEMAN

Bin türlü hayal gözlerimi gönlüme çekti,
Bin türlü hayalden bu gönül ruh içecekti.
Her şeyde zaman mefhumu artık dile gelmiş;
Mâzi. . . Bu mukaddes güne bir tatlı emelmiş.
Cün görmeden ölmüş gibi, nârin kelekler. . .
Hummalı bir aşkın sonu niçin beni bekler?
Koptukça dünün bağları bir «sesle» içimden
Her şey gülüyor, ağlıyorum ben niye? Kimden
Bana miras bu hayatın acı kahrı .
Heyhat! damarımda senelerdir hep o zehri
Ağyarı sevindirmemek ümmidile yuttum;
Ey köhne hayat, ben seni hep böyle uyuttum.
Dinsin yeter âfâk-ı ümidimdeki feryat,
Kat dertli kemen, ruhuma bir parça elem kat!

İhsan Akpolat

var. Dikkatimi çekti sordum? Adı kız taşı imiş. Bunun bir de masalı var. Binlerce yıl evvel günlerden bir gün güldükçe yüzünde güller açan, konuştuğu füsunu havayı saran ve teninden bir yasemin bahçesinin mestedici koku saçılan efsanevi bir dilber bu kayanın üstünde otururken o sırada torbaşı sırtında, asası elinde geçen bir derviş çağırır ve bir avuç altın vererek şuraya hemen bir değirmen yapacaksın sen der.. Şaşkına dönen adam orada su bulunmadığını; değirmenin ne ile döneceğini sorunca? kız suyu ben bulacağım sen onu düşünme ben tekrar geleceğim diyerek ortadan kaybolur.

Bir rüya gördüğünü zanneden Derviş korkup hemen işe başlamış değirmeni bitirmiş. Dağlar, dereler

ve ağaçlar mehtâbın gönüllere işliyen pırıltısı ile yıkandığı gece kız aynı kayanın üzerinde görünür fakir Derviş koşup ayaklarına kapanarak sultanım emrini yerine getirdim. Sen de kerem et suyu bul demiş. O anda kızın yerinde beyaz bir duman yükselerek arkasından fışkıran bol ve berrak bir su değirmenin kuru oluklarına dolmuş...

Aradan binlerce yıl geçmiş olmasına rağmen orada harap ta olsa yine bir değirmen ve ihtiyar bir değirmenci var. Su yine binlerce yıl evvelki gibi bol ve çoksun akarak değirmenin çilekeş taşlarını döndürüyor. Ve binlerce yıldanberi Peri kızının oturduğu taşın adı da herkesin dilinde kız taşı olmuştur.

Emin Hekimgil'e Dair

Bir mecmuada okudum : Bir mezar taşında şöyle yazıyormuş :

«Apartmanın birinde cam temizleyiciydi. Eserini seyretmek için bir adım geri çekildi. Şimdi burada yatıyor.»

Sayın Emin Hekimgil' de İngilizcesini ilerletti. Samsun'lulara öğretirken ve diğer sahalarda da faydalı olurken, başka vazifeye tayin ediliverdi. Bu suretle muvakkaten de olsa öyle olmasını dileyelim-Samsun'lular kendisini kaybettiler.

Onun da Ankara'daki yeni vazife odasının kapısına şöyle yazmalı bari : «Samsun'da hoca idi. İngilizce öğrendi. Hemşerilerine de öğretmek için can attı. Şimdi burada, büroda çalışıyor.»

Samsun'un Havası

Bektaşiyeye sormuşlar :

- Gömleğini niçin yıkamıyorsun ?
- Yine kirlenecek değil mi ?
- Yine yıkarsın.
- Eee... yine kirlenecek
- Yine yıkarsın.
- Be birader ! Ömrüm gömlek yıkamakla mı geçecek ?

Bunun gibi Samsun'un havası da bir bozuldu mu ? Bir daha açmak bilmiyor. Bektaşinin gömleği hesabı ; «Nasıl olsa, yine bozulacak değil miyim ? » diyor, galiba.

Kurbağalar Bile Yaşamaz

Samsun'a tütün almak için gelen Amerikalı'lar, o gün Samsunda «bir günde dört mevsim» müşahade etmişler ve şöyle buyurmuşlar «Burada kurbağalar bile yaşamaz.»

Biz de Amerika'ya gitsek, mesele iklimi Samsun'unkinden daha yağışlı ve mütenevvi olan Nevv Orleans'a insek acaba onlar gibi böyle bir nükte savurur muyuz dersiniz ?

Zannetmem. Olsa olsa biz : «şehrinizi çok güzel bulduk. İklimi, havası, her şeyi hoş» deriz sağa, sola hayranlıkla, gülümsiyerek bakarız.

İyi değil ama, ne yaparsın işte Amerikalılarla farkımız burada.

Daima Hazır

Başka hususlarını bilmem ama, belediyenin itfaiye teşkilatı çok iyi ve muntazam işliyor görünüyor.

Siz hiç yangın alârmı verildiği zaman vaziyeti seyrettiniz mi ? Daha çan sesinin arkası kesilmeden, sağda, soldaki itfaiyeciler patır, kütür koşuyorlar ve bir iki dakika içinde kılavuz çanını çalarak yola revan oluyor. Arkasından da diğerleri...

Kendisi mevcut olmayan, onun bunun taktığı kemerlerinin tokalarında «Daima Hazır» yazan izcilerimizden o kelimeleri alıp da insanın itfaiyenin üzerine büyük harflerle yazası geliyor.

Taggar Kerman

TULARECİTO

III

JOHN STEINBECK

Çevirenler : Erel Cansel - Nezih Cansel

Tularecito'nun kalbi vatanına döndüğü için sevinçle çarpıyordu. Yaşadığı müddetçe kendisine yabancı gözüyle bakılmış, bir sürgün farzedilmişti. Fakat şimdi evine, vatanına gidiyordu. Her zamanki gibi topraktan gelen çan sesleri, bildircinların ötmesi, bir kurdun bulunması... ve milyonlarca böceğin mırıltısı... Fakat Tularecito, bütün bunlardan başka, iki ayaklı mahlûkların, yani kendi gizlenmiş milletin boğuk seslerini de duymak istiyordu.

Bir kere bağırdı :

— Baba, baba ben vatanıma geldim !

Deliklerden hiç bir cevap alamadı. Ve :

— Kardeşlerim, neredesiniz ? Ben geldim, Tularecito ! diye haykırdı.

Fakat yine cevap yok. En ağırına giden de, cücelerin yakınlarda olup olmadığına dair bir haber alamamasıydı. Yakınından bir tavus kuşuyla bir geyiğin geçtiğini biliyordu. Görmese bile, çalılığın ardında bir vahşi kedinin durduğunu hissediyordu. Ama cücelerden bir ses çıkmıyordu.

Tepelerin ardından ay yükseldi...

— Şimdi hayvanlar karın doyurmaya çıkarlar, dedi Tularecito. Benim adamlarımda çıkar.

Çalılar vadinin ucunda bitiyor ve ondan sonra bir meyva bahçesi başlıyordu. Ağaçlar yapraklanmış, toprak ekilmişti. Burası bert Munroe'nin

nin bahçesiydi. Ekseri geceler ortalıkta kimse kalmayıp, etraf ruhlarla dolunca Tularecito buraya gelir, ağaçların altında yere uzanır, sanki yıldızları tutacakmış gibi elleriyle hareketler yapardı.

Bahçeye girince vatanına yaklaştığını anladı. Seslerini işitmiyordu ama cücelerin yakında olduğunu biliyordu. Bir kaç defa onları çağırdı, fakat gelmediler.

«Belki de ay ışığını sevmiyorlar.» diye düşündü.

Bir şeftali ağacının altına deliğini kazdı. Üç ayak genişliği, üç ayak da derinliği vardı. Bütün gece arada bir ses geliyor mu diye dinliye dinliye sabaha kadar kazdı. Bir şey işitmiyordu ama, mutlaka vatanına yaklaşmıştı. Gün doğunca işi bıraktı ve çalılara uyumaya gitti.

Sabahleyin Bert Munroe, bir kurt kapanına bakmak için bahçeye çıktı ve ağacın dibindeki geniş çukuru buldu :

«Vay hergeleler vay, bir tünel kazmışlar! Bu tehlikeli bir şey; ya toprak üstlerine çökerse, ya birisi içine düşüp de yaralanırsa ne olacak!...» diye söylendi.

Eve gidip bir kürek alıp geldi ve çukuru doldurdu.

En küçük oğlu Many'ye :

— Many, bahçede bir çukur kazdın mı ? diye sordu.

— Yooo, dedi Many.

— Pekâlâ bunu kim yaptı, biliyor musun ?

— Yooo, dedi Many.

— Pekâlâ, orada birisi derin bir çukur kazmış... bu iş tehlikelidir. Çocuklara söyle bir daha kazmasınlar, yoksa gebertirim!

Gece oldu ve Tularecito deliği kazmak için çalılar arasından çıktı. Çukuru doldurulmuş görünce vahşi bir hayvan gibi homurdandı; Sonra fikrini değiştirip gülümsedi:

— Benim kardeşler buraya gelmişler, diye neş'yle söylendi. Bilmezler ki bu deliği kim kazdı.. her halde korktular da çukuru doldurdular. Bu sefer saklanırım, tam deliği doldurmaya geldikleri zaman : "Bunu ben yaptım, ben Tularecito!" derim, onlar da beni severler.

Tularecito deliği yeniden kazdı; evvelkinden daha geniş yaptı. Çünkü toprak çukura yeni doldurulmuştu. Şafaktan önce çalılara çekilip, gözetlemek için yere yattı.

Bert Munroe tuzasına bakmak için kahvaltıdan önce bir daha çıktı... Deliği yine kazılmış gördü:

— Vay küçük şeytanlar, diye bağırdı. Yine kazmışlar, kafa tutuyorlar hal.. Bir müddet durup çukura baktı, sonra ayağının yanıyle toprağı itmeye başladı. Vahşi bir homurtu duyarak geri döndü. Tularecito, Bert Munroe'nin üstüne çullandı ve küreği bir topuz gibi indirmeğe baş-

ladı.

Jimi gelip de babasını kahvaltı için arayınca, toprak üstünde yatar buldu. Alnından ve ağzından kan sızıyordu. Vücudunda yer yer çamurlu kürek izleri vardı.

Jimi'nin aklına, birinin babasını öldürüp gömmek istediği geldi. Korkudan deli gibi eve koştu ve telefonla komşuları çağırdı. Yarım düzüne adam gelip çukura vardılar... Tularecito yaralı bir aslana dönmüş, uslanmıştı. Kafasına kendi küreği ile vurdular, sonra bağlayıp hapishaneye götürdüler.

Salinas'da bir doktor heyeti çocuğu muayene etti, sualler sordular. Fakat o, sakın sakın gülümsedi ve cevap vermedi Franklin Gomez bildiklerini söyledi ve çocuğu muhafaza etmek için istedi.

Hâkim:

— Bay Gomez, dedi; bunu yapamayız! iyi bir çocuktur diyorsunuz Fakat daha kışın bir adam öldürmek istemiş.. Bilirsiniz-ki böyle bir insanı serbest bırakamayız. Er geç birini daha öldürür.

Kısa bir serbestiden sonra Gomez çocuğu Napa'daki (Cani Deliler Evi) ne götürüp bıraktı.

SON

Sadi Özden İNŞAAT MALZEMESİ

Toptan — Perakende

BOYALAR :

Yağlı boyalar, vernikler, sikalifler, boya ve badana fırçaları, Kutu boyaları, yanmaz boyalar, Toz boyalar ve Boya yağları
PENCERE CAMLARI

SIHHİ TESİSAT :

Su boruları ve parçaları, Musluklar, Su tulumbası, Termesifonlar, Lâvabolar, Halâ taşları

Kontrplâklar ve Gemici Malzemeleri

TELGRAF

POSTA ADRESİ

Özden - Samsun

İskele caddesi No. 24 Samsun

Sevket Akar

SAMSUN : GAZİ CADDESİ 74

Kırtasiye - Fotoğraf - Kitap - Kâğıtevi

Kırtasiye, Mektep levazımı ve Matbaa kâğıtları, Okul kitapları, Roman ve sair neşriyat Fotoğraf makinesi ve malzemeleri çeşit marka yazı ve hesap makineleri

Telefon 232

TEMİNATLI
Lâstik Kaynak Atölyesi

Lütfi ve Burhan Özman Kardeşler
Samsun Belediye civarında No. 12

Kamyon, Otobüs ve Taksi Sahiplerine
16 - 17 - 18 - 19 - 20 Cant ve 30X 5 32X6 - 600X20 - 600X50
700X20 - 750X20 - 800 X 20 ve 825X20

Siliniş otomobil lâstiklerinin üzerine yeniden **GARANTİ**
olarak Avrupa kauçuk tabakası çekerek yeni bir hale konur.
Gösterişte ve dayanıkta Fabrika lâstiklerinden farkı yoktur.

İki günde teslim edilir. Fiyat çok ucuzdur.

(**Kaynak Usulleri**)

Yeni son sistem Amerikan makineleri ve malzemelerile raspa
ameliyat temizlik dinamo vasıtasile yapılır. 3 - 4 - 5 - 6 ve sekiz
kath Avrupa keti benzerinde ketler hazır bulunur ve ısmarlama yapılır.
Kaynak işleri çok ucuz ve suhuletlidir.

Her gün kaynak yapılır.

Fuat Pehlivan

Tuhafiye - Hırdavat ve Av Malzemesi
Satış Yeri

Her nevi Çorap, Mendil, Makara, ağ ipliği, yumak
Esans, Kolonya, Ustra, Makina, Makas, çakı ve
ekstra Acem Kınası

Subaşıda, yıkılan Cami civarında No. 77
S A M S U N

OMEGA

Ardath Zenith
Kadın, Erkek cep ve kol saatleri
ORA ve LÜXOR

Radyo ve Otomatik Pikapları

Mustafa Şahin

Gazi caddesi No. 139 Samsun

Müjde... Müjde... Müjde...

Kadın Terzisi

İyi bir elbise ve şık bir Mantoya sahip olmak
istiyorsanız İstanbul'dan en son modellerle dönen
Adil Ertekine koşunuz.

Salih bey caddesi No. 22 Samsun

Çeşitli Halı ve Kilimler

İsparta, Kayseri, Bergama, Gülistan ve Borlu
her nevi meşhur halı ve seccadeleri satılır.

İbrahim Sicimoğlu Kâzım paşa caddesi No. 129

CANİK ŞEKERLEME FABRİKASI

Selâhattin Uzar Varisleri

ve

Ömer Mısırlıoğlu

KOLLEKTİF ŞİRKETİ

SAMSUN

**Her türlü Şekerleme, Lokum, Helva,
Reçel, Karamelâ ve sair mamulâtını
daima hilesiz ve nefis imâl eder.**

Kuruluş tarihi : 1888
Sicilli Ticaret No.: 3741
Telgraf : CANİK

Telefonlar :
Fabrika 254
Satış Mağazası 85

Samsun Nakliyat Anbarı

Merkezi : Samsun

Şubeleri : Havza, Amasya, Turhal, Zile, Sivas

Tel : SAMSUN ANBARI

Telefon : 65

Kuruluş tarihi : 1926

İstanbul ve diğer bütün liman ve başlıca istasyonlarında
ajanlarımız vardır

T. C.

ZİRAAT BANKASI

Yurdumuzun dört köşesinde yayılmış bulunan sayın
müşterilerini memnun edebilmek için onlara belli bir yerde,
belli bir evi, arsayı değil istedikleri yerde,

İstedikleri

EVİ

ARSAYI

TARLAYI

Begendikleri EŞYAYI

Edindirmek imkânlarını sağlamayı düşünmüş

1949 İkramiye Tutarını

300.000 liraya

YÜKSELTMİŞTİR

4 Çekilişin her birinde

25.000

10.000

5.000 liralık

İkramiyelerden başka 1000 lira ile 50 lira
arasında muhtelif miktarda 458 ikramiye vardır.

Çekilişler : 28 Şubat, 30 Mayıs, 31 Ağustos,
30 Aralık

İkramiyelerden faydalanmak için keşide yapılacak ayın
üçüne kadar vadesiz tasarruf hesabında 100 lirası bulunmak
ve bu miktarı çekiliş tarihine kadar devamlı şekilde muhafaza
etmek kâfidir. Aynı müddet zarfında hesaplarında 100 liradan
fazla bir bakiyeyi muhafaza edenler her 500 lira için ayrı bir
kur'a numarası alırlar.

Sahibi ve neşriyatı filen idare eden: Ömer Orhun
Dizildiği ve basıldığı yer: Samsun Matbaası

LÜKS

Radyo, Gramofon, Plak, Buz dolabı,
Bisiklet, Ütü, Muzik alâtı
CEVAT ÖZLÜ - KEMAL SEZEN
Gazi caddesi No. 68 - SAMSUN

Miki Balonlu Çikletleri

En tanınmış Amerikan Çikletidir. Sıhhi ve mideyi olup seyahat, Dans ve Spor esnasında eğlenceli bir meşguliyettir. Terkibinde sihhate muzır hiç bir madde bulunmadığı gibi hazmı kolaylaştırıcı olup ağız ve diş parazitlerini bertaraf eder ve serinlik verir. Taklitlerden sakınınız.

Miki Balonlu Çikletlerini her yerde ısrarla arayınız.

Mabel Çikolata

VE

Şekerleme

İstanbul

NOT: Samsunda genel satış yeri:
İskele caddesi No: 4 Çeşit Şekerleme

Mürvettin Taşar

Yeni tip Çakmaklar

Piyasaya çıkarılmış olduğu kısa bir zaman içinde büyük bir rağbet gören tam ve yarım otomatik çakmaktan başka bu korre İngiltereden getirilen bayan ve bay tipi renkli ve cidden zarif çakmalarda sayın halkımızın isteklerine arz edilmiş bulunmaktadır.

Beherinin satış fiyatı 16 00 ve 17.50 lira olan bu çakmaklar toptan ve perakende satışa arz edilmiştir.

Samsun

Tekel Başmüdürlüğü

30 Kuruş